

Sampension Livsforsikrings A/S' (Sampension Liv) samlede politik for ansvarlige investeringer består af 'Politik for ansvarlige investeringer' med tilhørende 'Retningslinjer for ansvarlige investeringer'. Begge dele er fastsat af bestyrelsen i Sampension Liv og er gengivet nedenfor i sin helhed.

Politik for ansvarlige investeringer

Sampension Livs politik for ansvarlige investeringer gælder for investeringerne generelt.

Investeringerne skal tilrettelægges, således at de er samfundsmæssigt og miljømæssigt ansvarlige og med henblik på at beskytte Sampension Livs omdømme.

Der kan investeres i virksomheder, der ikke anvender børnearbejde, respekterer ligestilling uanset køn, race og religion, respekterer den enkeltes ret til at oprette og være medlem af en lovlig fagforening, ikke gør brug af tvangsarbejde, modarbejder alle former for korruption, overholder den nationale miljølovgivning, herunder arbejdsmiljølovgivning, respekterer ILO's konventioner omhandlende arbejdsmiljø, tilstræber et renere miljø og ikke producerer masseødelæggelsesvåben eller anti-personelminer.

Hvor en investering består i ejerandele af virksomhed vurderes virksomhedens adfærd løbende. Sampension Liv forholder sig aktivt til virksomheder, der vurderes ikke at agere samfundsmæssigt og miljømæssigt ansvarligt, herunder igennem dialog med virksomhedens ledelse og andre interessenter. Foranstående gælder både børsnoterede og unoterede virksomheder.

For andre aktiver end ejerandele, fx obligationer, anvendes de principper og retningslinjer for ansvarlige investeringer, som er relevante henset til aktivernes særegne karakter.

Bestyrelsen fastsætter i "Retningslinjer for investeringsområdet" nærmere rammer for udmøntningen af ansvarlige investeringer.

Politik for aktivt ejerskab

Aktivt ejerskab indgår som en integreret del af investeringsstrategien. Børsnoterede selskaber (aktier) skal overvåges løbende (minimum kvartalsvist) indenfor relevante områder, herunder social og miljømæssig indvirkning, god selskabsledelse og øvrige finansielle og ikke-finansielle forhold.

Administrationen varetager den praktiske udmøntning af politikken for aktivt ejerskab, herunder udøvelse af stemmerettigheder og andre rettigheder knyttet til aktier, dialog med investerede virksomheder, samarbejder med andre aktionærer og håndtering af faktiske og potentielle interessekonflikter i forbindelse med udøvelsen af aktivt ejerskab.

Som en del af udmøntningen af Sampension Livs aktive ejerskab skal Sampension Liv og Sampension Invest (i det følgende navngivet "Kapitalforeningen") stemme på generalforsamlinger for danske OMX C25 selskaber samt stemme på generalforsamlinger for danske og udenlandske børsnoterede selskaber, hvor Sampension Liv og Kapitalforeningen repræsenterer mere end 3 % af stemmerne.

For øvrige børsnoterede selskaber stemmes på generalforsamlinger på ad hoc basis i de tilfælde, hvor Sampension Liv kan gøre det sammen med andre institutionelle investorer via netværk som fx UNPRI, og det vedrører dagsordenspunkter, der har høj væsentlighed i forhold til Sampension Livs formulerede ansvarlige investeringspolitik og/eller corporate governance-principper.

Politikken for aktivt ejerskab skal være offentlig tilgængelig via Sampension Livs hjemmeside. Derudover offentliggøres en årlig redegørelse for gennemførelsen af aktivt ejerskab, herunder en generel beskrivelse af stemmeafgivning og en redegørelse om væsentlige afstemninger og brug af rådgivende stedfortrædere (proxy voting).

Krav til ansvarlige investeringer

Sampension Livs politik for ansvarlige investeringer er en integreret del af den af bestyrelsen vedtagne Politik for samfundsansvar, og gælder for investeringer generelt, herunder særligt investeringer, hvor Sampension Liv erhverver en ejerinteresse. Fundamentet for Sampension Liv's politik for ansvarlige investeringer er FN's "Global Compact" og FN's retningslinjer for ansvarlige investeringer. De suppleres af OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og OECD's retningslinjer om ansvarlig virksomhedsadfærd for institutionelle investorer. Sampension Liv skal således søge altid at investere i virksomheder, der lever op til de retningslinjer og principper, der er beskrevet deri.

Baseret på ovenstående skal Sampension Livs aktive forvaltning af ejerskabet af både børsnoterede og ikke-børsnoterede aktiver, herunder i form af stemmeafgivning på generalforsamlinger, tage udgangspunkt i nedenstående overordnede temaer, jf. punkterne 3.1.2.1- 3.1.2.7.

Arbejdet med ansvarlige investeringer tilrettelægges sådan, at det afspejler de muligheder og begrænsninger som gælder for Sampension Liv som institutionel investor og finansiell virksomhed. Sampension Liv skal søge at påvirke virksomheder og andre udstedere af værdipapirer til at udvise en ansvarlig adfærd med udgangspunkt i sin rolle som markedsdeltager og investor. Det skal udmøntes ved investeringsbeslutninger, dialog med ledelse og andre interessenter og i særlige tilfælde ultimativ ekskludering af enkeltinvesteringer i porteføljen. Udmøntningen skal ske i respekt af, at det alene er ledelsen i den enkelte virksomhed, hvori der investeres, der har mulighed for at gennemføre de tiltag, der er nødvendige for at sikre, at den pågældende virksomhed udviser ansvarlig adfærd i praksis.

Socialt ansvarlige investeringer

Den socialt ansvarlige investeringspolitik er baseret på FN konventioner vedrørende grundlæggende menneskerettigheder. Direktionen foranlediger, at virksomhederne i porteføljen screenes på baggrund af nedenstående krav:

Virksomhederne anvender ikke børnearbejde, jf.

- FN's Konvention om Barnets Rettigheder (1989) Artikel 32.
- ILO's Konvention (nr. 138) om minimumsalder (1973) og ILO's Konvention (nr. 182) om de værste former for børnearbejde (1999).

Virksomhederne respekterer ligestilling uanset køn, race og religion, jf.

- Verdenserklæringen om Menneskerettighederne Artikel 2 og Artikel 23 stykke 2 (1948).
- ILO's Konvention (nr. 111) om diskrimination (1958), samt ILO's Konvention (nr. 100) om lige løn (1951).

Virksomhederne respekterer den enkeltes ret til at oprette og være medlem af en lovlig fagforening, jf.

- Verdenserklæringen om Menneskerettighederne Artikel 23 stykke 4 (1948).
- ILO's Konvention (nr. 87) om foreningsfrihed og retten til at organisere sig (1948), ILO's Konvention (nr. 98) om retten til at organisere sig og kollektive forhandlinger (1949) samt ILO's Konvention (nr. 154) om kollektive forhandlinger (1981).

Virksomhederne gør ikke brug af tvangsarbejde, jf.

- ILO's Konvention (nr. 29) om tvangsarbejde (1930) og ILO's Konvention (nr. 105) om afskaffelse af tvangsarbejde (1957).

Virksomhederne modarbejder alle former for korrupsion

Virksomheder bør modarbejde alle former for korrupsion, herunder afpresning og bestikkelse, jf.

- FN's konvention mod korrupsion (58/4) af 31. oktober 2003.

Miljømæssigt ansvarlige investeringer

Direktionen foranlediger, at der screenes for opfyldelse af nedenstående krav til miljømæssigt ansvarlig adfærd:

- Virksomhederne overholder den nationale miljølovgivning, herunder arbejdsmiljølovgivningen, i hvert land, hvor virksomheden opererer.
- Virksomhederne respekterer samtlige ILO Konventioner omhandlende arbejdsmiljøet. Der eksisterer i øjeblikket flere end 25 konventioner på dette område, omhandlende bl.a. sundhed, sikkerhed, arbejdstider og sweatshops.
- Virksomhederne tilstræber et renere miljø, blandt andet
 - ved at have fokus på at mindske CO2-udledning med henblik på at understøtte COP21-aftalens målsætninger, og
 - ved at støtte udvikling og udbredelse af miljøvenlige teknologier.

Investeringspolitik på våbenområdet

Direktionen foranlediger, at der ikke investeres i virksomheder,

- der producerer anti-personel miner eller komponenter hertil (i overensstemmelse med Ottawa-traktaten),
- der på nogen måde er involveret i udvikling og spredning af masseødelæggelsesvåben (kerne-våben, biologiske og kemiske våben).

Børsnoterede selskabers ledelsesmæssige ansvar

Nedenstående principper for corporate governance i børsnoterede selskaber vil blive lagt til grund i det omfang, at screening og stemmeretsudøvelse gennemføres:

Bestyrelsessammensætning og organisering

Bestyrelsen i et børsnoteret selskab skal sammensættes, så de rette kompetencer er til stede for at varetage bestyrelsens strategiske, ledelsesmæssige og kontrolmæssige opgaver. Bestyrelsen skal sikre en rimelig balance mellem fornyelse og kontinuitet, være til rådighed i tilstrækkeligt omfang, agere uafhængigt af særinteresser og varetage aktionærernes interesser.

Bestyrelsen skal som minimum have et revisionsudvalg og et vederlagsudvalg.

Bestyrelsens opgaver og ansvar

Bestyrelsen i et børsnoteret selskab har ansvaret for den overordnede strategiske ledelse af selskabet med henblik på at sikre værdiskabelsen i virksomheden. Bestyrelsen skal fastlægge selskabets strategiske mål og sikre, at de nødvendige forudsætninger for at nå disse mål er til stede i form af såvel finansielle som kompetencemæssige ressourcer.

Bestyrelsen har ansvaret for at ansætte en kompetent direktion, fastlægge arbejdsdelingen mellem bestyrelse og direktion, sikre klare retningslinjer for ansvarlighed, planlægning og opfølgning samt risikostyring.

Kommunikation og samspil med virksomhedens interessenter

Et børsnoteret selskab skal kommunikere tydeligt om mål, strategi, konkurrencemæssig position, drift og risikostyring, således at informerede beslutninger om ejerskab i selskabet kan træffes af eksisterende og mulige aktionærer.

Risikostyring

Et børsnoteret selskab skal have systemer til analyse, måling og styring af risiko i alle operationelle aktiviteter.

Bestyrelsen skal sikre, at selskabets kapitalstruktur minimerer dets kapitalomkostninger under behørig hensyntagen til selskabets strategi, stabilitet samt de generelle økonomiske forhold.

Aflønningsprincipper

Der skal i et børsnoteret selskab være åbenhed om alle væsentlige forhold vedrørende selskabets politik for og størrelsen af ledelsesmedlemmernes vederlag, herunder fratrædelsesgodtgørelse, eventuelle gyldne faldskærme samt forsikrings- og pensionsordninger.

Selskabets politik for aflønning skal understøtte en langsigtet værdiskabelse. Programmer for aktieaf-lønning skal være revolverende og skal løbe over minimum 3 år efter tildeling. Optionsprogrammer skal være velbeskrevne og sikre langsigtet værdiskabelse.

Forbrugerinteresser

Et børsnoteret selskab skal agere ansvarligt i selskabets markedsføring overfor forbrugerne og skal sikre, at selskabets produkter kan benyttes på en sikker og helbredsmæssig forsvarlig måde, herunder ved at sikre tilstrækkelig og forbrugerorienteret kommunikation omkring sikker brug.

Vidensdeling og spredning af teknologi

Et børsnoteret selskab bør, med nødvendig respekt af hensynet til at beskytte dets kommercielle interesser, bidrage til at udbrede økonomiske og sociale fremskridt, herunder ved i proportionalitet med selskabets størrelse og ressourcer at understøtte vidensdeling og spredning af ny teknologi i de områder, selskabet opererer i, bl.a. ved at udvikle relationer til uddannelses- og forskningsinstitutioner og samarbejde med myndigheder samt ved at sikre licensgivning på rimelige vilkår.

Konkurrence

Et børsnoteret selskab skal udvise ansvarlig adfærd i konkurrencen med andre virksomheder og afstå fra at indgå i et kartel eller i kartellignende virksomhed, og selskabet skal samarbejde loyalt med myndigheder med henblik på afdækning af konkurrenceforvridende aktiviteter i de områder, det opererer i.

Beskatning

Børsnoterede selskaber skal sikre gennemsigtighed og et højt informationsniveau omkring egne skatteforhold for både myndigheder og offentligheden for dermed at understøtte en korrekt vurdering af relevante skattemæssige forhold. Selskaberne skal sikre, at de både forholder sig til, hvad der er lovligt, og til intentionen bag den gældende regulering. Skat skal håndteres balanceret, forstået således, at

skattebetalinger skal minimeres i det lovlige omfang, men således, at konstruktioner til nedbringelse af skattebetalinger i klar modstrid med lovgivers intentioner ikke anvendes.

Landescreening ved investering i statsobligationer

Sampension Livs investeringer i statsobligationer foretages kun i stater, som ikke er udelukket pga. følgende faktorer:

- Staten eller nøglepersoner i staten er omfattet af internationale sanktioner og forbud fra FN og EU.
- Hvis der i landet foregår grove krænkelse af menneskerettigheder, og der ikke er indikationer om væsentlige forbedringer. Principperne herfor tager udgangspunkt i UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs). Sampension Liv kan undlade eller udskyde en udelukkelse, hvis den skønnes at ville føre til en væsentligt forværret situation for den almindelige befolkning i staten.

Ovennævnte faktorer vil veje tungest i vurderingen af, hvorvidt Sampension Liv ikke vil investere i det pågældende lands statsobligationer. Følgende faktorer ud over menneskerettigheder kan efter en samlet vurdering medvirke til en udelukkelse, dog med mindre vægt:

- Niveau for korruption i staten, i den politiske ledelse og organisationer.
- Demokratisk niveau.
- Sikring af arbejdstagerrettigheder.
- Statens efterlevelse af miljøansvar.
- Ligestilling indenfor uddannelse og arbejdsmarked.

Investeringer med relation til internationalt omstridte områder

Sampension Liv skal undgå at investere i virksomheder, der med aktiviteter i internationalt omstridte områder har en væsentlig negativ indflydelse på den sociale og økonomiske livssituation for mennesker i området eller virker eskalerende for en konflikt, og i øvrigt skal Sampension Liv følge anbefalinger fra det danske Udenrigsministerium og EU.

Forvaltning af den ansvarlige investeringspolitik

Den løbende overvågning af børsnoterede selskaber i aktieporteføljen – afgrænset som aktier og tilsvarende ejerandele i erhvervsdrivende selskaber, jf. listen over godkendte instrumenter – skal foretages af et professionelt og uafhængigt screeningselskab.

På baggrund af information herfra skal Administrationen vurdere, om et selskab er uacceptabelt, acceptabelt eller eventuelt sættes på en overvågningsliste, mens der foretages yderligere undersøgelser eller indledes en dialog (engagement) med selskabet. Efter et engagementsforløb skal selskabet enten kategoriseres som acceptabelt eller uacceptabelt. Aktier i uacceptable selskaber tilføjes eksklusionslisten og afhændes.

Sampension Liv og Kapitalforeningen Sampension Invest (i det følgende navngivet "Kapitalforeningen") stemmer på generalforsamlinger for de danske OMX C25 selskaber samt stemmer på generalforsamlinger for danske og udenlandske børsnoterede selskaber, hvor Sampension Liv og Kapitalforeningen repræsenterer mere end 3 % af stemmerne. For øvrige børsnoterede selskaber stemmes på generalforsamlinger på ad hoc basis, hvor Sampension Liv og Kapitalforeningen kan gøre det sammen med andre

institutionelle investorer via netværk som fx UNPRI, og det vedrører dagsordenspunkter, der har høj væsentlighed i forhold til Sampension Livs politik for ansvarlige investeringer.

Unoterede aktier er underlagt de samme retningslinjer som børsnoterede aktier, således at den ansvarlige politik inddrages via due diligence-processen og implementeres med de nødvendige aftaler med forvaltere.

I porteføljen af direkte ejede ejendomme udlejes ikke til selskaber, der figurerer på eksklusionslisten. Ligeledes investeres der ikke i internt forvaltede porteføljer i obligationer og gældsandele i selskaber på eksklusionslisten.

Forvaltningen af den ansvarlige investeringspolitik tilrettelægges således at faktiske og potentielle interessekonflikter identificeres og håndteres med henblik på at sikre varetagelse af Sampension Livs kunders interesser. Administrationen udfærdiger de nærmere retningslinjer herfor og disse gøres tilgængelige på Sampension Livs hjemmeside.